

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

45

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-64-8

BRNO 2004

3001-

9395458

PŘEHLED VÝZKUMŮ 45

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
- Odpovědný redaktor: doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Ing. Petr Škrdla, PhD., Mgr. Balázs Komoróczy, PhDr. Lubomír Šebela, CSc.,
PhDr. Rudolf Procházka, CSc., PhDr. Jiří Doležel, Dana Gregorová, Alice Del
Maschio
- Na titulním listě: Jeskyně Švédův stůl. Foto Jiří A. Svoboda
- Tisk: Bekros
- Náklad: 400 ks

© 2004 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

Resumé

ČEJČ (Bez. Hodonín), „Nad hřbitovem“. Mittlere und jüngere Burwallzeit, Rettungsgrabung.

DOBRÁ VODA (okr. Žďár nad Sázavou)

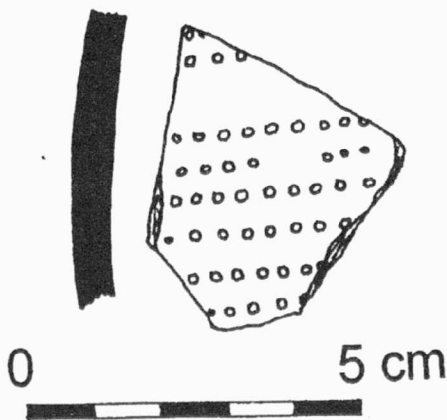
Pozdněhradištní a vrcholný středověk. Náhodný nález (zaniklá vesnice Urbanice?). Povrchový sběr.

Na podzim roku 2003 našli Pavel a Jaroslava Škrdlovi při sběru minerálu rutilu mezi Vídní a Dobrou Vodou ojedinělé keramické zlomky. Lokalita leží asi 0,5 km JZ od okraje Dobré Vody, 100-200 m jižně silnice Dobrá Voda – Vídeň na táhlém jihozápadním svahu v nadmořské výšce kolem 540 m. Zejména jde o výduť hrncovitě nádoby zhotovené z hmoty obsahující značné procento tuhy. Na povrchu je střepek zdoben obvodovými pásy drobných čtverečků – tzv. radélkem. Další kus je ven vyhnutý a lehce zesílený okraj rovněž z hrncovitě nádoby ze 14.-15. století. Mezi Dobrou Vodou a Vídní v trati „Urbanice“, nejspíše v těchto místech, zanikla středověká osada Urbanice, kterou uvádí V. Nekuda (1961, 75). Osada je zmíněna pouze jako pustá k roku 1487 a nalezené střepy mohou souviset s jejím vznikem v době velké kolonizace a s další existencí v období vrcholného středověku. Výzdobný prvek radélka a použitá tuhová hmota střepu jsou značně charakteristické pro pozdněhradištní vývoj keramiky v 1. polovině 13. století na jižní Moravě. Místo nálezů radélkované keramiky se nalézá v oblasti Českomoravské vrchoviny, kde je takový materiál poměrně vzácný. Ze sousedních lokalit známe pozdněhradištní tuhovou keramiku pouze z Křížanova, Velkého Meziříčí a Pikárce.

Milan Vokáč, FF MU Brno
Pavel Škrdla, Třebíč

Literatura

- Nekuda, V. 1961: Zaniklé osady na Moravě v období feudalismu. Brno.
Procházka, R. 1984: Pozdněhradištní keramika v některých moravských regionech, Archeologické rozhledy 36, 430-442.



Obr. 7. Dobrá Voda u Vel. Meziříčí. Výduť pozdněhradištní tuhové nádoby zdobené radélkem.
Bruchstück des späthburgwallzeitlichen Vorratsgefäßes mit Rollstempelverzierung.

Resumé

Dobrá Voda (Bez. Žďár nad Sázavou). Spätmittelalter. Einzelfund – Dorfwüstung Urbanice (?). Leseefunde.

DOBŠICE (okr. Znojmo)

Intravilán obce. Raný a vrcholný středověk. Sídliště. Záchran-ný výzkum.

Při výstavbě rodinného domu p. Pavla Poláka nedaleko Lahoferovy ulice se v základových pasech podařilo objevit porušenou pec s předpecní jámou se sporadickými archeologickými nálezy. Zjištěný objekt souvisí pravděpodobně s intenzivním osídlením z přelomu 12./13. století, které bylo zjištěno v roce 2002 při rekonstrukci kanalizace.

Zdeněk Čermák, ÚAPP Brno

Resumé

Dobšice (Bez. Znojmo). Innerbereich des Dorfes. Früh- bis Spätmittelalter. Siedlung. Rettungsgrabung

DŘEVNOVICE (okr. Prostějov)

Intravilán obce. Doba mladohradištní, středověk. Sídliště. Záchran-ný výzkum.

Polohopisně se místo výzkumu nachází takřka ve středu dnešní obce, a to napravo od silnice směřující z Nezamyslic do Ivanovic na Hané. Jedná se o rovinnou polohu na pravém břehu říčky Hané s nadmořskou výškou cca 213 m. Přesnou lokalizaci na ZM 1:10 000, list 24-42-08, udává bod o souřadnicích 97 mm od Z s.č. a 339 mm od J s.č.

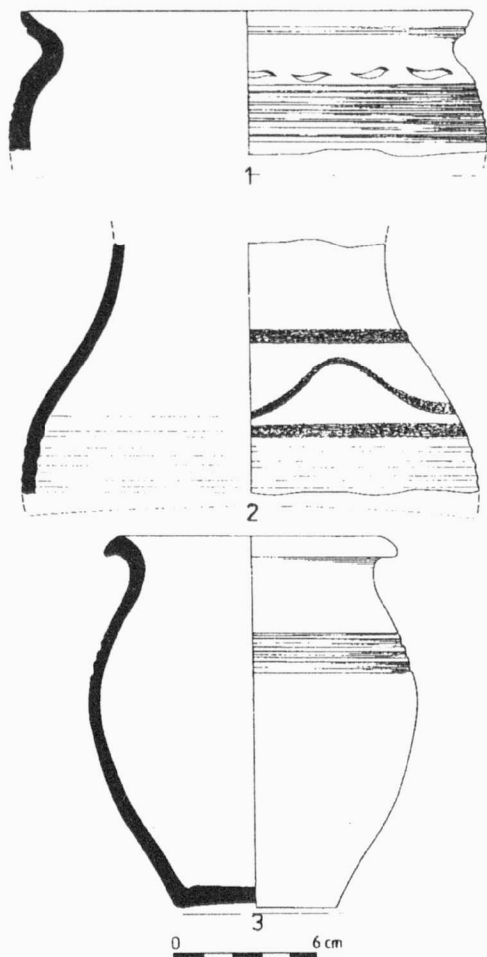
Na přelomu října a listopadu 2003 proběhly zemní práce související s výstavbou rodinného domu manželů Lucie a Romana Zelinkových v obci Dřevnovice, č. p. 12. Při hloubení výkopů pro základy došlo k narušení několika archeologických objektů a situací. Tato skutečnost byla nahlášena prostějovskému pracovišti Ústavu archeologické památkové péče Brno, které zde provedlo záchraný výzkum, jenž zachytil stopy osídlení náležející mladší době hradištní (větší sídlištní objekt K 502) a zejména pak nálezy reprezentující období 14. století (sídlištní jáma – sklípek K 500, pec s částečně zachyceným kanálem pro odvádění kouře K 501 a další).

Jedná se o dosud neregistrovanou archeologickou lokalitu, která bezpochyby souvisí s vlastními počátky obce Dřevnovice – přesněji s osadou Dreuniche (tedy Dřevnice), listinně doloženou již k roku 1208 (Kopečný 1985, 16). Zkoumané sídlištní objekty se koncentrovaly v prostoru podél dnešní uliční čáry; zdá se tedy, že současná podoba obce v mnohém zachovává původní půdorysné schéma vrcholně středověké vsi.

Pavel Fojtík, ÚAPP Brno

Literatura

- Kopečný F. 1985: Jména obcí a osad prostějovského okresu. Studie Muzea Prostějovska v Prostějově 1985. Prostějov.



Obr. 8. Dřevnovice. Výběr keramiky z objektu 500 (2-3, 14. století) a 502 (1, mladohradštní období). Dřevnovice. Keramikauswahl aus dem Objekt Nr. 500 (2-3, 14. Jahrhundert) und Nr. 502 (1, jüngere Burgwallzeit).

Resumé

Dřevnovice (Bez. Prostějov), Innenbereich der Gemeinde. Jüngere Burgwallzeit, Mittelalter (14. Jahrhundert). Siedlung. Rettungsgrabung.

FRÝDEK-MÍSTEK (okr. Frýdek-Místek).

Ulice Na Blatnici, Hluboká, Masarykova. Středověk – novověk. Město. Záchraný výzkum.

V době od 22. dubna do 20. června roku 2003 proběhl v prostoru vymezeném ulicemi Na Blatnici, Hluboká a Masarykova třída ve Frýdku rozsáhlý archeologický výzkum vyvolaný výstavbou supermarketu Kaufland. Byly zde zachyceny pozdně středověké a novověké situace, z nichž nejzajímavější byl objev téměř 200 m dlouhé hradební zdi. Ta vedla od ulice Na Blatnici směrem k ulici Hluboká. Kromě fortifikace byly na lokalitě zachyceny dvě obdélné studny bedněné dřevěné konstrukce a jedna kruhová, vyzděná říčními valouny. Z lokality pochází početná kolekce novověkých komorových kachlí.

Při výzkumu byl rovněž zachycen velký, v půdorysu téměř kruhový objekt, který byl z 90 % zaplněn keramickými zlomky a deformovanými nádobami. V jejich případě se může jednat o nepovedené kusy pocházející z keramických dílen, které byly deponovány do velkých jam – střepešů. V blízkosti lokality totiž ještě na počátku dvacátého století fungovala keramická dílna s dlouholetou tradicí.

Jiří Juchelka, NPÚ Ostrava

Resumé

Frýdek-Místek (Bez. Frýdek-Místek), Straßen Na Blatnici, Hluboká, Masarykova. Spätmittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

HAMRY (okr. Prostějov)

„Na Křemeli“. Středověk. Povrchový sběr.

Povrchovými sběry v září roku 2003 byl v polní trati „Na Křemeli“ získán na ploše cca 0,5 ha soubor fragmentů keramiky svědčící o existenci doposud neznámé polykulturní lokality, pravděpodobně sídliště. Lokalita se nachází severně od obce Hamry na nevýrazném návrší orientovaném k jihovýchodu. Typologicky určitelné zlomky je možno zařadit do eneolitu, kultury lužických popelnicových polí, latěnu a středověku.

Josef Hebr, Prostějov

Pavel Moš, M Prostějovska v Prostějově

Resumé

Hamry (Bez. Prostějov), „Na Křemeli“. Mittelalter. Siedlung. Lesefunde.

HLÍNA (okr. Brno venkov)

Extravilán obce. Středověk, novověk. Záchraný výzkum.

V souvislosti s budováním nového vodovodního řádu v obci Hlína byl v měsících říjnu až prosinci 2003 realizován archeologický dohled nad výkopovými pracemi.

Historické jádro obce Hlína představuje půdorysně klasickou silniční ulicovku s farním kostelem uváděným poprvé již roku 1365. Původní mladohradštní sídliště se nacházelo až cca 200 m SSZ od dnešního centra obce (Doležel 1997, 195; 1999, 392-394). Areál tedy leží na příznivém JZ svahu Hlínského kopce (452 m n. m.).

Geologicky se Hlína nachází v západní granodioritové oblasti brněnského masivu. Na lokalitě tvoří skalní podloží křemičité diority střídající se s biotitickým granodioritem typ Hlína (zahrnuje se obecně pod typ Tetčice; Müller – Novák 2000, 15). Na ně nasedá vrstva hnědozemě. Místy, obzvláště v partiích v okolí vrcholu Hlínského kopce, se skalní podloží dostává téměř na povrch.

V roce 2003 byl archeologicky dohlížen výkop vodovodního řádu, jehož trasa vedla podél silnice z Neslovic do obce Hlína západně vozovky. Rýha tedy prořala zvlněný, dnes zemědělsky obdělávaný terén severozápadně obce. Nad skalním podložím a jeho navětralým povrchem se v celé trase nacházela vrstva ornice (Holub – Kolařík – Merta 2003). Dohled nad výkopy IS bude pokračovat i na jaře roku 2004, kdy se výstav-